

PiilP

Discriminatie in het wettelijk kader
mr. Elsa van de Loo

PILP is een **advocatenkantoor**
dat gemeenschappen,
bewegingen en activisten steunt
in hun strijd voor verandering.

Dit doet PILP door het voeren van
rechtszaken en het geven van
strategisch juridisch advies.

PiLP de juridische
bondgenoot

Inleiding

Artikel 1 Grondwet

“Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, handicap, seksuele gerichtheid of op welke grond dan ook, is niet toegestaan.”

➔ Gelijkheidsbeginsel

➔ Grondwet is nader uitgewerkt in andere wetten

Portier veroordeeld voor discriminatie, bareigenaar vrijgesproken

10 mei 2024

Een man werd de toegang geweigerd tot een Arnhemse bar, omdat hij buitenlander en allochtoon is. Een portier is daarom vrijdag veroordeeld voor discriminatie van iemand om zijn ras of afkomst. De bareigenaar werd vrijgesproken.

Beschermen dierenwelzijn

Mensenrechtenhof: verbod op rituele slacht is geen discriminatie

Door RTL Nieuws / ANP · 13 februari 2024 · Aangepast: 14 februari 2024

RTL Nieuws

Volgens het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) in Straatsburg is een wet die onverdoofd slachten verbiedt niet strijdig met de vrijheid van godsdienst en met het verbod op discriminatie.

Europees hof: overheid mag hoofddoek, keppel en kruis verbieden om neutrale werkplek te creëren

De overheid mag het dragen van een hoofddoekje en andere religieuze uitingen verbieden als ze een neutrale werkplek wil creëren. Zo'n verbod is niet discriminerend. Dit heeft het Hof van Justitie van de EU bepaald in een zaak die door een Belgische moslima was aangespannen.

Stieven Ramdharie 29 november 2023, 16:26

Verschillende wetgeving

Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens

Relatie: Overheid – Burger

Oordeel: Nationale rechtbanken en Europees Hof voor de Rechten van de Mens

Europese richtlijnen & Nederlandse gelijkebehandelingswetten

Relatie: Burger – Burger

Oordeel: Nationale rechtbanken, College voor de Rechten van de Mens en Europees Hof van Justitie

Strafrecht

Relatie: OM – Verdachte

Oordeel: Strafrechter

Gelijkebehandelingsrecht

Gelijkebehandelingswetgeving

Artikel 1 van de Grondwet richt zich in de eerste plaats tot de overheid. Maar discriminatie **tussen burgers** onderling is ook verboden.

De volgende wetten verbieden discriminatie:

- Algemene wet gelijke behandeling
- Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte
- Wet gelijke behandeling op grond van leeftijd bij arbeid
- Wet gelijke behandeling van mannen en vrouwen
- Wet onderscheid arbeidsduur
- Wet onderscheid bepaalde en onbepaalde tijd
- Wet flexibel werken
- Wet arbeid en zorg

Gelijkebehandelingswetgeving

Gronden die in gelijkebehandelingswetgeving worden beschermd:

- Leeftijd
- Nationaliteit
- Ras (afkomst)
- Burgerlijke staat
- Godsdienst
- Levensovertuiging
- Politieke gezindheid
- Geslacht (zwangerschap)
- Handicap of chronische ziekte
- Hetero- of homoseksuele gerichtheid
- Vast of tijdelijke arbeidsovereenkomst
- Arbeidsduur (parttime / fulltime)

Wanneer is discriminatie beschermd?

Arbeid: werken, stagelopen, solliciteren

Goederen en diensten: wonen, onderwijs, financiële dienstverlening

Het vrije beroep: bijv. freelancers en zelfstandig ondernemers

Lidmaatschap vakbond of vereniging van beroepsgenoten

Sociale bescherming (alleen bij de grond ras): bijv. uitkeringen of studiefinanciering

(In)direct onderscheid

Direct onderscheid:

Als een persoon op een andere wijze wordt behandeld dan een ander in een vergelijkbare situatie op grond van een persoonskenmerk uit de gelijkebehandelingswetgeving.

Verboden tenzij de wet een uitzondering maakt, bijv. voorkeursbeleid.

Indirect onderscheid:

Ogenscheinlijk neutrale regel, eis of handelwijze, die tot gevolg heeft dat een bepaalde groep in het bijzonder wordt benadeeld.

Mag alleen als er een objectieve rechtvaardiging (goede reden) voor is.

Objectieve rechtvaardigingstoets

Vereisten:

- Het doel moet *legitiem* zijn en dus niet-discriminerend
- Het middel moet *geschikt* zijn om het doel te bereiken
- Het middel moet *noodzakelijk* zijn
 - *Proportionaliteit*: het middel moet in redelijke verhouding staan tot het doel, d.w.z. het mag geen onevenredig zwaar middel zijn.
 - *Subsidiariteit*: het doel kan niet op een andere, minder bezwaarlijke manier worden bereikt.

Bewijslastverdeling

Artikel 10 AWGB:

- **Verzoeker** moet feiten aanvoeren die onderscheid *kunnen doen vermoeden*. Indien verzoeker hierin slaagt;
- is het aan **verweerder** om te *bewijzen* dat niet in strijd is gehandeld met de gelijkebehandelingswetgeving.

Verweerder kan:

1. Vermoeden van onderscheid weerleggen
2. Bewijzen dat onderscheid niet is verboden
 - direct onderscheid: wettelijke uitzondering
 - indirect onderscheid: objectieve rechtvaardiging

Waar kun je terecht met een klacht?

College voor de
Rechten van de
Mens

Anti-
discriminatie
bureau

(interne)
Klachten
commissie

Specifieke
belangen
organisatie

Rechter

Hoe?

Een melding of een verzoek om een oordeel bij het College voor de Rechten van de Mens.

Bij een anti-discriminatiebureau in de regio om advies of juridische bijstand vragen.

Een klacht indienen bij de organisatie waarvan het vermoeden is dat die heeft gediscrimineerd.

Contact opnemen met een advocaat om de mogelijkheden van een procedure te bespreken.

Strafrecht

Discriminatie in het strafrecht

In het Wetboek van Strafrecht zijn de grondvormen van discriminatie strafbaar gesteld, namelijk:

- ➔ het in het openbaar beledigen;
- ➔ het aanzetten tot haat, discriminatie of geweld;
- ➔ het *bij de uitoefening van ambt, beroep of bedrijf* personen discrimineren wegens hun ras, godsdienst, levensovertuiging, geslacht, seksuele gerichtheid of handicap

Discriminatie in het strafrecht

Definitie discriminatie (art. 90quater Sr):

“Onder discriminatie of discrimineren wordt verstaan elke vorm van onderscheid, elke uitsluiting, beperking of voorkeur, die ten doel heeft of ten gevolge kan hebben dat de erkenning, het genot of de uitoefening op voet van gelijkheid van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden op politiek, economisch, sociaal of cultureel terrein of op andere terreinen van het maatschappelijk leven, wordt teniet gedaan of aangetast.”

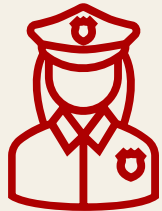
Relevante artikelen Wetboek van Strafrecht (Sr):

Uitingsdelicten
137c, 137d en 137e

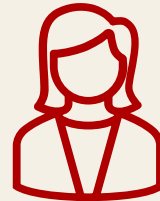
Uitsluitingsdelicten
137g
429quater

De strafrechtelijke procedure

Een strafrechtelijke procedure is een rechtszaak tussen een **verdachte** en het **Openbaar Ministerie (OM)**. De officier van justitie vertegenwoordigt het OM.

Meestal begint een strafzaak bij de **politie**.
Aangifte of eigen onderzoek.

De **officier van justitie** besluit vervolgens wel of niet te vervolgen.

Bij vervolging doet de **rechter** uitspraak (vonnis). In het strafrecht geldt dat de verdachte onschuldig blijft totdat het tegendeel is bewezen.

Waar kun je terecht met een klacht?

Aangifte:

- Aangifte van discriminatie kan alleen bij het politiebureau.
- Hiervoor moet telefonisch of via het onlinecontactformulier van de politie een afspraak worden gemaakt.
- Aangifte kan alleen op strafbare gronden. Het moet dus gaan om discriminatie wegens ras, geslacht, godsdienst, levensovertuiging, seksuele gerichtheid of handicap.

(Anonieme) melding:

- Een melding van discriminatie kan anoniem online worden gedaan.
- De politie doet in principe (tenzij het gaat om een ernstig feit) geen onderzoek, maar registreert de zaak wel.
- Er kan dan later naar die melding worden terugverwezen, bijvoorbeeld als het gedrag niet ophoudt.
- Door discriminatie te melden kan de politie sneller ingrijpen in geval van strafbare feiten. Hierdoor krijgt de politie een completer beeld van wat zich op het gebied van discriminatie afspeelt.

Dit staat op de **website van de politie** – check altijd of het nog up to date is

Tot slot

Samenvattend

- ➔ Discriminatie is op verschillende plekken in de wet geregeld.
- ➔ De regels om discriminatie te bewijzen zijn verschillend in het strafrecht en het gelijkebehandelingsrecht.
- ➔ Onderscheid maken is nog geen discriminatie. Verboden onderscheid maken is discriminatie.
- ➔ Je kunt aangifte doen, melding maken of een klacht indienen als je je discriminatie hebt ervaren.

PiLP de juridische bondgenoot

E contact@pilp.nu

W PILP.nu

T 020 – 261 0191